

An © 2016 Gannas

Areth

Nev Meek, hembrenkyas an Pannell Arwoedhyow a gewsis orth an klass Kernewek dhe Gelliwik. Skeusennow, a-dhyghow, gans Sally Mollard

>>>

Dhe'n 21^{ens} a vis Me, ni a glewas an governans dhe dreghi oll an arghans a veu ambosys rag an taves kernewek. Tus a vynn krodhvolas erbynn an kil-ervirans ma a dal sina aga hanow orth:

[https://petition.](https://petition.parliament.uk/petitions/128474)

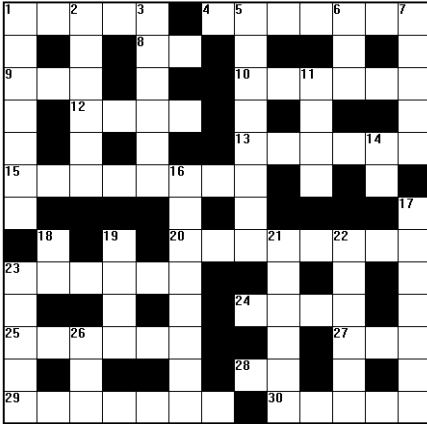
[parliament.uk/petitions/128474](https://petition.parliament.uk/petitions/128474)

keffrys ha skrifa orth eseli an senedh, trigvaow folenn 4 (skoedhys gans Gorsedh Kernow, Mebyon Kernow ha bagasow an yeth).

An Gannas niver
474 Mis-Metheven
2016 dyllys gans ©
Kowethas an Yeth
Kernewek ISSN
1474 705X

Krowseryow gans Ray Edwards

a-dreus:

1. Rag esedha warnedhi (5)
4. Rekna (7)
8. Benyn: .. venyn (2)
9. Dout (3)
10. Tra: liesek (6)
12. Dihwans (4)
13. Klokk byghan (6)
15. My a yn-bann (8)
20. Kows dihaval a'n pennyeth (8)
23. An yw devedhys
ha gensi branch oliv glas. (CW
2462) (6)
24. Ple'ma? (Lyver rag fleghes a-
dro dhe gi a veu dyllys yn
Kernewek (4)
25. Dout a'n yll hwarvos (6)
27. Edhen a breyth (3)
28. Edhen kyns y vos edhen (2)
29. Nappya (7)
30. Daffar rag synsi gorhel stag y'n
dowr (5)

war-nans:

1. Gweskel (7)
2. Gans dens (6)
3. Kepar ha 24 a-dreus (6)
5. An mis ma (8)
6. Rann an penn a-ugh an dhewlagas
(3)
7. Trobel (5)
11. Ty a wra dha Arloedh Dyw
gans oll ha oll dha golonn (TH
20a) (4)
14. Lergl (2)
16. Dhiworth ranndir Pow Frynk ogas
dhe Vreten Vyghan (8)
17. Edhen byghan a wra son kepar ha
dew veyn ow klykya warbarth (7)
18. Kevrenn (2)
19. Kav (4)
21. Gogoska (6)
22. Vil (6)
23. Benyn bries (5)
26. Kig: dha ... (3)

gorthybow dhe'n krowseryow mis-Me

An Nowodhow

Nowodhow berr yn Kernewek yw dyllys gans Radyo Kernow dhe 5 eur dy'Sul. Geryow an dowlenn a yll bos redys diworth gwiasva Kowethas an Yeth Kernewek:

www.cornish-language.org

Lyther a Alban
a-dhiworth Yowann Byghan
(agan kesskriker arbennik albanek)

James Simpson

James Simpson yw hanow kemmyn lowr, mes Syrr James Young Simpson (1811-1870) o medhek albanek meur y vri hag a ros dhe vilvilyow a dus difresyans a dholor krev, ha sawya martesen milyow a vywnansow.

Genys dhe Dùn Èideann an 7^{ves} a vis-Metheven 1811, ev a dheuth ha bos Professor Gwelivedhieth dhe Bennskol Dùn Èideann y'n vlydhen 1835, ha'y oes namoy es peswar warn ugens. Ev re gowlwrug y apposyansow medhek hwegh blydhen kyns henna, mes res o dhodho gortos y adhvetter ha'y gynsa penn-bloedh warn ugens bys pan ylli dalleth avel medhek galwesik. Anusadow o ragdho bos destys avel medhek mar yowynk, mes hwath moy anusadow o y arbennikter yn bengorfoniet. Y'n dydhyow na, gwelivedhes o ober uvel, na nys o bengorfoniet aswonnys avel skiens gwir po talvesys. Dres an bys, milyow a venynes a verwis yn dineythyans pub blydhen, ha henn o bodh Duw. Dolor dineythyans o ynwedh bolonjedh Duw. Dell lever Genesis 3: 14-19, benynes a wra perthi dolor yn dineythyans awos peghes ha disobayans Eva.

Mes yth esa James Simpson ow hwilas klamderyer krev hag a wrussa dineythyans moy salow. Y'n termyn esa passyes, nys esa travyth marnas roemm po neb las arall. Humphry Davy re wrug arbrovow gans oksid nitrus po gass-

hwerthin y'n vlydhen 1799, ha re erell re wrug arbrovow gans ether, ha Simpson y honan re wrug arbrovow gans ether loskvenek, mes dhe bup huni a'n stoffow na yth esa neb dout po krodhvol.

An 14^{ves} mis Du 1847 yth esa Doktour Simpson ha dew goweth, Doktour Duncan ha Doktour Keith, a'ga esedh yn chi Simpson wosa soper da. Nys ens i kymygydhyon vyth oll y'n styr arnowydh. Aga us o kemmeres po eva po dybri po blasa lies stoff kymygiethel ha notya an sywyansow, ha henn o moy avel didhan ages avel arbrov. An gorthugher ma, i a vlasas kloroform, lin poes, glusek ha diliw. Wosa pypm mynsenn, pub huni anedha o kyvedhow. Wosa follhwerthin ha klappya flows, an tryden a goskas a-dhistowgh. I a wrug difuna an nessa hanter-dydh. Simpson re gavs a y glamderyer.

Yth esa offens meur dhe gloroform, mes nys o henna drefenn y vos deantell. Kryjyk o an krodhvol: benynes a dalvia perthi dolor meur y'n dineythyans, rag yndella o bodh Duw. Byttegyns, Simpson a ros kloroform dhe'n Vygthernes Victoria ha hi ow tineythi an Pennsevik Leopold y'n vlydhen 1853, ha wosa henna yth o kloroform an klamderyer a vri. Ynter 1865 ha 1920, 90% a'n klamderyansow medhek y'n bys a veu gwrys gans kloroform. Meurgerys ynwedh o A.K.E., henn yw kemmysk alkohol, kloroform hag ether. Mes y'n vlydhen 1934, arhwithrans a dhiskwedhas bos komplethteryow marwel yn-dann ether ynter 1: 14,000 ha 1: 28,000, mes komplethteryow marwel yn-dann gloroform o ynter 1: 3,000 ha 1:

6,000. Ha'n klamderyer arnowydh hexobarbitone formys y'n vlydhen 1932, diskraseyes o kloroform, ha'y dhevnydh a dhiwedhas.

Herwydh lies fylm ha romans, drogoberoyon a re kloroform war lenn rag gul dialloes a-dhesempis neb den po benyn ankablus. Byttegyns, fugieth dhien yw. Res yw anella kloroform dres pypm mynsenn po moy dhe'n lyha kyns dalleth an klamderyans.

Ankevys yw James Young Simpson y'n dydhyow ma, marnas y dhelow y'n Jardinyow an Pennsevik dhe Dùn Èideann. Prodiji ova, ha den koynt heb mar, mes yth esa y golonn y'n tyller ewn. Yn kever doktour arall hag a omsettyas orth klamderyans avel us erbynn bodh Duw, ev a skifas yndella: 'Yma kos vras orthiv poenya erbynn Doktour P. ha'y hwaffa. An govynn gwir yw hemma: A vydh ewnheans vyth oll dhe vedhek heb mynnes gul devnydh anodho?' (Henn yw, klamderyans.) 'My a grys bos pub oberyans hebldho kruelder a-borpos ha gwrians den yeyn y woes.'

Geryow profys:

- gwelivedhes**, *midwife* (Gerlyver Meur),
- gwelivedhieth**, *midwifery*
- bengorionieth**, *gynaecology* (GM)
- klamderydh**, *anaesthetist* (GM); Kembrek anesthetyydd
- klamderyer**, *anaesthetic*, Kb. anesthedig
- klamderyans**, *anaesthesia*, Kb anesthesia
- oksid nitrus**, *nitrous oxide*
- ether**, *ether*, Kb ether
- ether sulfurek** po **ether loskvenek**, *sulphuric ether*
- kloroform**, *chloroform*, Kb. cloroformm

Martesen Pannell an Akademi po Kessedhek Yeth ha Gerva an Gesva a yll dadhla an erva ma.

Servis Eglos dydhyas avisys

An Revrond Chenon Jane Kneebone a dhannvon kedhlow a-dro dhe servis a dheu:

an 19^{ves} a vis-Metheven, Servis yn Eglos Vethodek Breanek (*St. Agnes*).

Pella derivadow a-dhiworth:

Rev Chenon Jane Kneebone

☎ 01637 873135

☎ 07966 703924

janekneebone@gmail.com

Trigvaow

Eseli an Senedh diworth Kernow yw:

- george.eustice.mp@parliament.uk
- sarah.newton.mp@parliament.uk
- sheryll.murray.mp@parliament.uk
- derek.thomas.mp@parliament.uk
- steve.double.mp@parliament.uk
- scott.mann.mp@parliament.uk

Nawbedrek

A yll'ta dismygi an ger a naw lytherenn? Py lies ger a voy es 3 lytherenn a yll'ta kavoes, res yw dhis devnydhya pub lytherenn unneweyth yn pub ger ha res yw dhis devnydhya an lytherenn yn kres an pedrek yn pub ger.

R	O	H
I	O	V
D	A	M

Gorthyp mis-Me: **nawbedrek** (!)

Mestresik Marbel

gans Jowann Richards

An kevres ma a veu dyllys yn kynsa yn An Gannas yn 2011 hag a-wosa gans Kowethas an Yeth Kernewek. Jowann Richards a verwis yn 2005 ha kemmyrna dhyn pals a hwedhlow.

6 - Mestresik Marbel a Bren Stampow

Mestresik Marbel a worras hy fluvenn war an desk, hi a blegyas an lyther ha'y worra yn maylyer. Hi a igoras an gist vyghan (ha'n ger 'stampow' warnedhi). Nyns esa stamp vyth gesys ynni.

'Tetivali!' a leveris Mestresik Marbel, serrys. 'Res vydh dhymm mos dhe'n lytherva rag prena stampow. My a dal perthi kov a draow a'n par na. Yth esov ow mos ha bos koth, dell hevel. Penn kepar ha rider y'n dydhyow ma!'

Hi a sevis yn-bann ha gwiksa hy hatt ha'y hota ha mos yn hyns troha'n spisti, hag ynno an lytherva. Splann o an gewer, lowen o Mestresik Marbel ha hi a ganas yn fedhel ha hi ow kerdhes.

Mes dell esa hi ow nesa an gwerthji, y teuth tros euthyk ha den war jynn-diwros bras a doethyas a-hys an stret, an jynn ow tarena dresti. 'Ogh!' a grias Mestresik Marbel. 'Ass yw henna plag, yn hwir! An benndra o mar gosel kyns!'

An jynn-diwros a wortas pan wrug drehedhes an gwerthji ha'n tros ganso a

verwis. An den a dhiyskynnas ha mos a-berth y'n spisti heb hedhi, ha heb diwiska y vasnet.

'Koynt,' yn-medh Mestresik Marbel dh'y honan. 'Yma visour y vasnet hwath yn le war y vejeth.'

Bys y'n eur ma, yth esa hi pur ogas dhe'n gwerthji, ha hi a settyas dalghenn war dhornla an daras ha mos a-ji war y lerghe.

Y'n gwerthji, es o gweles prag re gudhsa an den y vejeth hwath. Lemmy'n yth esa gonn glaswynn ow terlenti yn y dhorn. 'Roy dhymm oll an arghans - skav!' yth esa ev ow tervynn, ha Mestresik Marbel a brederis bos y lev divlas dres eghenn. 'Pur dhiskortes yw ev, yn hwir,' a brederis hi dh'y honan.

Yth esa Mester Trevissek, an spiser, ow pokkya arghans yn-dann fenester komptyer an lytherva hag yth esa an den owth herdhya an notennow yn sagh. 'Ogh tru!' yn-medh Mestresik Marbel dh'y honan. 'Nyns yw henna ewn.' Hi a viras orth gweresores an gwerthji, Deirdrie hy hanow, neb o nebes moy ages ownek, ow krena gwyrdd hy bejeth. 'Nyns yw hemma ewn mann,' a dybis Mestresik Marbel. 'Ny dal denvydh gorra own yn kreatur gwiryon a'n par ma. A garsa ev bos ownekhes? My a dyb na vynnasa.'

Pan dhothya Mestresik Marbel dres an daras, an den re omdreylsa ha leverel: 'Gorta ena, dama-wynn, ha ny vydhdyh goliys. Gwra neppyth gokki, ha my a dardh dha ympnyon diworth dha grogen.'

Nyns yw gokki Mestresik Marbel ha hi a wortas heb gwaya.

Wor'tiwedh, yth esa oll an arghans

yn sagh an lader hag ev a omdreylyas war-tu ha'n daras arta. Ev a dheuth yn-rag, war-tu ha Mestresik Marbel. Yth esa an venyn goth ow poesa war hy lorgh.

A-dhesempis, lorgh Mestresik Marbel a slynkyas ha mos yntra diwarr an lader. Ev a drebuchyas ha koedha yn tromm hag yn poes war an leur. An gonn a goedhas diworth y leuv. 'Ogh, eghan!' a grias Mestresik Marbel. 'Ass ov vy dibreder!'

An den a assyas sevel arta, mes, hag ev ow kul henna, ev a welas bos an gonn yn dorn an venyn goth, ha poyntys poran trohag y enep.

'Nyns ov vy sur yn kever taklow a'n par ma,' yn-medh Mestresik Marbel. 'Mes ny vydh kales, dell grysav.' Hi a besyas: 'Lemmyn, gas vy dhe weles. Hemm a dal bos klykkt an gonn, my a dhismyk.' Hi a viras stark orth an gonn, ha movya hy bys.

A-dhesempis yth esa tros pur ughel diworth an gonn, ha'n den a goedhas war an leur arta. Ny wrug ev movya. Deirdrie a dennas anall gott ha Mester Trevissek a grias: 'Ogh, Mestresik Marbel! Pandr'a wrussys?'

Mestresik Marbel a hwarthas ha mires orth an den war an leur gans dispresyans. Lemmyn, yth esa son kyni ow tos diworto. 'Na vydh baban!' yn-medh hi yn tynn dhodho. 'Nyns os ta goliys mann. Ny wrug an bellenn dos ogas dhis, ty wokki. Mes an nessa tro - wel - piw a woer? Nyns ov vy sur yn kever arwow.'

Hi a omdreylyas troha Mester Trevissek. 'A vynn'ta pellgswel orth an kreslu, mar pleg, Mester Trevissek?' yn-medh hi. 'Sur ov vy y fydh Serjont

Lanyon pur lowen dhe weles an polat ma.'

A-dhesempis, hi a vinhwarthas yn lowen. 'Drog yw genev yn kever an toll pellenn y'th leur, Mester Trevissek,' a leveris hi, 'mes termyn hir my re vynnas tenna gonn. Didhanus o an prevyans, yn tevri. My a vynnasa tenna gonn arta pan vo skila da lowr. Didhanus o yn hwir!'

Hwath yth o an gonn poyntys poran orth an lader hag yth esa ev hwath a'y worwedh heb gwya mann. Ny vynna ev ri moy plesour dhedhi dre denn arall, henn o kler.

Gramasek

notennow diworth Polin Prys

Pyth yw an dyffrans ynter YTHO ha MAY rag trelya an ger sowsnek 'SO'? Henn yw govynn dhiworth an Bennseythun Gernewek hevlyna, neppyth a'n pyth a wrussyn ni yn dyskans 4^a Gradh. Ottomma an gorthyp:

Mar kyllir leverel 'SO THAT' yn Sowsnek, res yw gul devnydh a'n ger 'MAY'.

Mar ny yllir leverel 'SO THAT' mes y hyllir leverel 'THEREFORE' po 'THEN', an ger yn Kernewek yw 'YTHO'.

Notenn: YTHO yw ger a yll sevel y honan; MAY a dal bos sywys gans verb.

Otta nebes ensamplow dhiworth an tekstow koth:

'Ytho, myghtern o'ta sy?'

Yn-medh Pilat y'n eur na.

(PAA 102)

Res yw dhis mones ytho,

bys yn Ejyp dhe Faro,
ha lavar my dh'y warnya.
(OM 1421)

Ow Arloedh ker, kuv kolonn,
piw **ytho** a's hembronk dhi?
(OM1874)

Arloedh, **ytho** piw a wra
kowlldrehevel oll dha ji?
(OM 2340)

Ytho, pyth yw dha gusul
orth an dra na dhe wruthyl?
(RD 25)

Ytho yn prison ev a:
hager vernans a'n par na
ev a'n jevydh.
(RD 1984)

tressa sur yw an spyrys
a veu dhymm ragleverys
ytho tri duw yma dhis
(BK 4/41)

ytho mos dh'y dormentya
nyns yw ken dhe akontya
ages guthyl y dhesir
(BK 7/57)

Growedh y'n gweli a-hys
may hylliv genes koska.
(OM 2128)

Mar euthyk yw dhe weles,
may tegren an debeles
pan y'n gwellons, kettep penn.
(PC 3046)

Yndella ev a vynna

may halla dre baynys bras
merwel rag dha gerensa.
(PAA 70)

krys yn duw pur
a yll gul y yeunadow
ha nagh Krist an kasadow
a'th vynnans **may** fi jy sur
(BK 08/07)

Pris Mogh gans Mary Sutcliffe

Treylys hag amendys dhiworth *'The Drolls,
Traditions and Superstitions of Old Cornwall'*
gans Robert Hunt.

Nans yw termyn hir yth esa ow triga
yn Sen Selevan, benyn goth, Madge hy
hanow, ha hi a's teva sleyghneth vras yn
husa. Ogas dh'y chi yth esa trigys
lowarther, Tom y hanow. Y'n lowarth
yth esa krow mogh hag ynno an
lowarther a witha banow pur deg ha tew.
Ev a's boesa gans an gwella ys ha'y
bugelya gans rach. Mes dhe Madge goth
yth esa ewl vras a biwa an vanow ma.
Talvosogeth wir an vanow o pypm peuns
dhe'n lyha, mes Madge a brofyas pypm
sols rygdhi.

'Ny werthav ow banow vy,' a
worthybis Tom. 'Ny wrav gwertha an
vanow dhywgh na dhe dhenvyth arall.
My a vynn hy gwitha yn krow toemm
ha'y boesa rag ow honan bys y'n gwav.'

‘Wel,’ a worthybis Madge, ow penn-droppya hag ow shakya hy bys orth Tom., ‘ty a wra mynnes re’s gwertheses kyns pell.’

Dhiworth an pols na, an vanow a hedhis seweni. Dhe voy y tybri hi ys, dhe voy y to ha bos tanow. Madge goth a dheuth arta dhe Tom.

‘A vynn’ta hy gwertha lemmyn, Tom?’ hi a wovynnas.

‘Na vynnnav. Ke dhe-ves!’ a rylas Tom.

‘Dar, Tom,’ a worthybis Madge. ‘Ty a wra mynnes re’s gwertheses, kyns bos seythun arall gorfennys, my a lever dhis.’

Wosa an nessa seythun, an vanow a dheuth ha bos kroghen hag askorn kyn tyb’sa boes lowr rag teyr banow. Wor’tiwedh Tom a’s kemmeras mes a’n krow ha pareusi dh’y herdhya dhe’n varghas dh’y gwertha rag pynagoll a vynnas nebonan dhe be.

Tom a golmas lovan a-dro dhe arr y vanow mes nys esa edhomm bras a’y wul, dell hevel, drefenn na allas an enyval truan skant sevel war hy ewingarnow. Tom a dybis bos chons byghan hi dhe alloes poenya dhe-ves. Byttegyns, marthys o ev. Kettell veu an vanow war an fordh-veur, hi a boenyas dhe-ves avel milgi, dres kleudhyow ha dre berthi ha hi a dhraylyas an lovan dhiworth leuv Tom. Nyns esa dhe Tom dewis vyth marnas hy sywya dhe’n hal.

Wor’tiwedh, ev a dhrehedhis an vanow ha dalghenna arta an lovan, mes an enyval a assentyas kerdhes yn unn tu hepken. Mes pan dhrehedhsons i an growsfordh le may ledya an eyl fordh dhe Sen Senan ha’y ben dhe Bennsans,

an vanow a skwychyas a-dhistowgh an lovan arta dhiworth leuv Tom ha resek dhe-ves hag entra a-bervedh yn pibenn-sygera yn-dann an fordh.

An bibenn a dheuth ha bos pur gul yn hy kres, hag y’n le ma an vanow a veu glenys. Ny allas hi mos na war-rag na war-dhelergh. Tom a elwis dhedhi, ha profya avalow, ha hogen ev a dewlis bilienn er hy bynn mes ny allas ev hy movya.

Ev a wortas ogas dhe’n bibenn ow kelwel orti, bys pan dheuth howlsedhes mes ny allas ev hy thenna a-ves. Glenys fast o hi, dell heveli. Tom ny dhyb’sa travyth dres oll an jydh; pur skwithus o ev ha famys ha pur serrys ynwedh. Ev a bareusis dehweles dhe-dre pan welas ev Madge ow tos, y’n eyl dorn hy lorgh hag yn hy ben hy hanstell.

‘Dar! Tom, yw ty?’ hi a leveris. ‘Pyth a wruss’ta omma?’

‘Wel,’ a worthybis Tom. ‘Mir a-bervedh y’n bibenn mar mynn’ta dismygi henna.’

‘Pyth yw henna?’ yn-medh Madge. ‘My a glew an vanow ow rogha y’n bibenn. Pygemmys arghans a vynn’ta kavoes rygdhi lemmyn?’

‘Mar kylldyh jy hy kemmeres ynmes, ty a yll hy gwitha,’ a leveris Tom. ‘Mes eus neppyth dhe dhybri yn dha ganstell?’

Madge a ros dhodho torthell, dew dhiner hy thalvosogeth.

‘Gonn meur ras dhis,’ a leveris Tom, hag ena ev eth dhe-ves.’

‘Deus, deus, deus, hwegenn,’ a elwis Madge ha’n vanow a dheuth mes a’n bibenn ha sywya Madge dhe-dre kepar ha ki gostydh.

Mylles Rudh
kan gans **Graham Sandercock**

Souder yowynk eth dhe vresel;
ny vynna holya bywnans kosel.

Dhe'n mesyow mylles ha'n leysek loes,
y hwilas gober, arghans goes.

Ev a holyas hyns a'n gwettha,
ow kasa teylu ha kowetha.

Yntredha neb unn voves hweg,
a vynna dos ha bos y wreg.

Hi a gewsis dh'y geredhi;
ny vynna souder byth demmedhi.

Mes ny goelas orth hy geryow,
kyn hwrug hi oela dagrow hwerow.

Kelli kolonn ny vynna hi mann,
na kuv kolonn war an gaslann.

Souder yowynk eth dhe vresel;
pell a'y vro ev eth dhe verwel.

Ha pan dheuth nowodhow hager,
ny wrug hi skoellya nag unn dager.

Dhe'n mesyow mylles ha'n leysek loes,
re hwilsa gober, arghans goes.

Gwayn po koll, pynag an skila,
koll po gwayn, ny vern dh'y gila.

War an worwel: an mylles rudh;
yn-dann an dor: an hunros drudh.

Diworth an lyver **Howlspynn**, dyllys gans
Kesva an Taves Kernewek, 2013.

argemmynn:
Gwerthji Kernewek

Keskewsel, 24 Plen an Varghas,
Ryskammel, PL32 ☎ 01840 211725
(dyghtyer **Jerri Jeffries**). Gwelir an
wiasva ma rag rol leun a werthow.

www.keskewsel.com

argemmynn:
Radyo an Gernewegva

Radyo an Gernewegva yw towlenn
radyo yn Kernewek pub seythun; restrys
yw gans **Matthi Clarke** ha dell leverir
yth yw an gwella ilow ha kows y'gan
taves kernewek. Y hyllir goslowes orth:

www.anradyo.com

Lyver Nowydh

Lyver byghan nowydh, **Hwedhlow a
Flogholeth ha Yowynketh**, skrifys
gans **John Prowse** re beu dyllys.

Oll a'n hwedhlow ynno a veu dyllys,
y'n kynsa le, yn An Gannas.

Diworth keyn an lyver, an geryow
ma:

'An lyver diwyethek ha lymmys ma,
skrifys yn Kernewek ha Sowsnek, a syns
ynno hwedhlow didhanus a-dro dhe
flogholeth ha yowynketh, ha moy.

'May fydh an lyver ma moy es dh'y
usya, yth yw an Kernewek ha'n Sowsnek
pryntys war folennow konter, an eyl a-
dal hy ben.

‘Yth yw an Kernewek y'n Furv Skrifys Savonek (FSS), an lytherennans usys war arwodhyow poblek hag yn skolyow.’

Kavadow yw an lyver dhyworth gwiasva an Kowethas, dhe

<http://www.cornish-language.org/Cornish-language-books.html>

orth pris a £6.99 (lytherdoll comprehendys). Skeusenn an gudhlenn folenn 12.

**Bardhonek: Bresel
gans an bardh kembrek Hedh Wyn
(Ellis Evans) ha trelyes dhe
Gernewek gans Mick Paynter.**

An bardhonek ma a veu skrifys y'n vlydhen 1917 pan o Ellis Evans souder y'n kynsa Bresel an Bys.

Ev a waynyas kurun an Esedhvos Kembrek rag y ober mes ev a verwis yn batel kyns degemmeres an kurun.

Yowann Byghan a skrifas a-dro dhe'n hwedhel ma seulabrys yn An Gannas.

Go vy, a vyw yn oes anvas,
Duw gyllys glan dhe'n worwel bell ...
y'n le, mapden, myghtern po gwas
owth usya 'ga galloesedh fell.

Pan hevelis y halsa Duw,
rag ladha veu sordyes kledha.
Dasson an omladh ni a glew
'dann skeusow agan krowjiow da.

Ha'n hen Delyn a ganas kyns
a greg war skorr an helik taw
ha garm an veyon 'oel y'n gwyns
'ga goes kemmyskys gans an glaw.

**Kesva an Taves Kernewek
Apposyansow 2016**

Rag an dydhlyver, diworth Skrifennyas an Apposyansow, Tony Hak: Kesva an Taves Kernewek a'gas gelow dhe Solempnita an Piwasow le mayth omjunyn, studhyoryon sewen yn apposyans 2016, dyskadoryon, teylu ha kowetha, rag aswonn aga sewena ha ri testskrifow diworth an Bardh Meur, Dr Merv Davey.

Synsys vydh yn Chambour an Konsel, Lys Kernow, Truru, dy' Sadorn an 17^{ves} a vis-Gwynngala dhe 14.30 eur (hanter eur diwettha ages usadow drefenn bos demmedhyans Elizabeth Stewart y'n Benneglos an myttin na).

Spwann vydh agas gweles ena!

**Kesva an Taves Kernewek
An Bibel Kernewek**

Yma an 10 lyver a'n Brofoesi Veur yn-dann jekkyans gans pennskriker an ragdres, Keith Syed, y'n eur ma ha pareusys rag bos dyllys yn unn lyver bras.

Dell grysir, gwell yw dyllo an 10 lyver ma yn tiblans, ages gortos teyr blydhen po moy kyns bos possybyl dyllo Bibel kowal. Yndella tus a wodhvydh an ragdres hwath dhe vos yn fyw, ha'n dreylyoryon aga honan a yll gweles neppyth dhe hwarvos wosa oll aga lavur kales. Martesen an lyver a vydh kowlwrys erbynn diwedh an hav.

Towl an Gesva yw dyllo lyvrow an deg profoes ma yn keth furv ha'n Pentatewgh (dyllys 2013), hag An

Brofoesi Verra (2009) poken yn furv ‘app’. Brassa vydh ages an Pentatewgh - a-dro dhe 282 folenn.

Karyans yn Kernow: Kyttrinyow

Da yw gweles kyttrinyow *First* Kernow ow tiskwedhes baner kernewek ha'n hanow KERNOW yn lytherennow bras.

Yn Kernow Est nyns eus kyttrinyow *First* na fella ha'n kowethas *Western Greyhound* yw gyllys ynwedh. Y'ga le yma kyttrinyow *Stagecoach* yn Essa ha yn leow erell yma kyttrinyow rudh *Plymouth City Bus* (Kyttrinyow Sita Aberplymm) ow mos bys yn Essa, Lyskerrys, Porthpyra, Bosvenegh, Lannwedhenek, Kelliwik, ha Porth Bud.

Byttegyns nyns yw Konsel Aberplymm perghenn an kyttrinyow ma. Rann an bagas *Go Ahead* yns. Ha lemmyn yma an kyttrinyow rudh ma ynter Penntorr hag Aberplymm gans an hanow, yn tiwyethek **Kewgh, Kyttrin Kernow** hag yn lytherennow bras war an tenewen an geryow **Agas Gonis Kyttrin Leel** – martesen an brassa argemmyrn rag an yeth kernewek y'n bys!

Govenek a'gan beus gweles an keth lavar ma war niver brassa a gytttrinyow y'n termyn a dheu.

skeusennow an kyttrinyow

Notenn

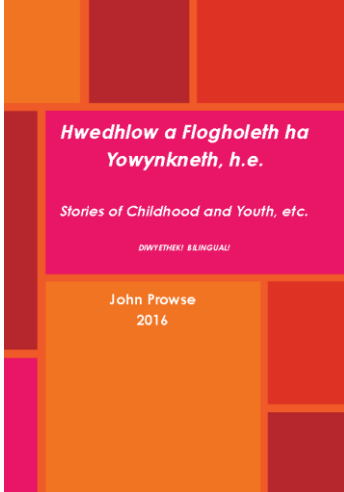
An ger ‘gwel’ (*sight, view*) yw benow herwydh an Gerlyver Meur (kyn feu diskwedhys avel gorow yn gerlyvrow kyns).

Ytho geryow erell ha'n elvenn ma ynna a dal bos benow ynwedh.

Y'n G.M. ‘gorwel’ yw benow mes ‘tirwel’ yw merkys avel gorow – y tal bos benow hag ena amendys y'gan Gerlyver Meur.

Ni a'gan beus ‘berrwel’ ha ‘hirwel’ ynwedh – benow aga dew.

**Kudhlenn an lyver nowydh gans
John Prowse (derivadow folemnaw
9-10)**

Areth

**An 27^{ens} Areth Rosyer, yn-dann
lawlenn an Kowethas Kernewek
Loundres, a vydh gwrys gans Will
Coleman dy'Sadorn an 4a a vis-
Metheven 2016 yn Stevell 121, City
Lit., Stret Keeley, Loundres WC2B
4BA ow talleth dhe 2.30 eur (heb
kost). An destenn: Plenys an Gwari
yn Kernow.**

An Gannas 2016

**An Gannas yw dyllys pub mis gans
Kowethas an Yeth Kernewek. An
Skrifennyas yw Tim Hambly, 12
Stret an Duk, Lannstefan Wartha,
Kernow, PL15 8HD ☎ 01566
773716:**

skrifennyas@btinternet.com

**Pennskriker An Gannas yw
Graham Sandercock hag yw lowen
degemmeres erthyglow ha
skeusennow dhe vos dyllys:**

grahamsandercock@blueyonder.co.uk

**Plen an Gwari Lannyust, onan a'n
gwella aswonys ha gwithys yn studh
da yn Kernow.**

A n G a n n a s 2 0 1 6

